

Declaratia promovarii drepturilor pacientilor In Europa

Consultarea Europeana OMS asupra Drepturilor Pacientilor, care a avut loc la Amsterdam de la 28 la 30 martie 1994, a autorizat documentul anexat (Principii ale Drepturilor Pacientilor In Europa: un cadru comun) ca un set de principii pentru promovarea si implementarea drepturilor pacientilor In statele europene membre ale OMS.

In schitarea acestor Principii ale Drepturilor Pacientilor In Europa, au fost luate In considerare urmatoarele instrumente interguvernamentale, ce ofera Impreuna un cadru si un set de concepte de baza care se pot aplica la drepturile pacientilor:

- Declaratia Universala a Drepturilor Omului (1948)
- Conventia Internationala asupra Drepturilor Civile si Politice (1966)
- Conventia Internationala asupra Drepturilor Economice, Sociale si Culturale (1966)
- Conventia Europeana asupra Drepturilor Umane si Libertatilor Fundamentale (1950)
- Carta Sociala Europeana (1961).

Drepturile pacientilor

- 1. Drepturile omului si valori in ingrijirile de sanatate**
- 2. Informarea**
- 3. Consimtamantul**
- 4. Confidentialitatea**
- 5. Ingrijiri si tratament**
- 6. Aplicarea**
- 7. Definitii**

1. Drepturile omului si valori In Ingrijirile de sanatate

Instrumentele mentionate In introducere trebuiesc Intelese ca aplicandu-se In mod specific In cadrul Ingrijirilor de sanatate si ar trebui deci notat ca valorile umane exprimate In aceste instrumente se vor reflecta In sistemul de Ingrijiri de sanatate. Mai trebuie de asemenea mentionat ca acolo unde se impun limite exceptionale asupra drepturilor pacientilor, acestea trebuie sa fie In concordanta cu instrumentele drepturilor omului si sa aiba o baza legala In legile tarii. Se mai poate observa ca drepturile specificate mai jos detin o responsabilitate corespunzatoare de a actiona cu grija fata de sanatatea celorlalti si pentru drepturile lor.

- 1.1. Fiecare are dreptul la respect al persoanei sale ca fiinta umana.
- 1.2. Fiecare are dreptul la auto-determinare.
- 1.3. Fiecare are dreptul la integritate fizica si mentala si la securitatea propriei sale persoane.
- 1.4. Fiecare are dreptul la respect pentru propria sa confidentialitate.

1.5. Fiecare are dreptul de a avea propriile sale valori morale si culturale, si dreptul de a i se respecta convingerile filozofice si religioase.

1.6. Fiecare are dreptul la o protectie a sanatatii, atat cat este disponibila prin masuri adecvate de prevenire a maladiilor si Ingrijiri de sanatate, si la posibilitatea de a urmari atingerea celui mai Inalt nivel de sanatate posibil.

2. Informarea

2.1. Informatiile despre serviciile de sanatate si despre cel mai bun mod de a le utiliza, trebuie sa fie disponibile publicului, pentru a putea beneficia de ele toti cei interesati.

2.2. Pacientii au dreptul de a fi complet informati asupra starii lor de sanatate, inclusiv asupra factorilor medicali ai conditiei lor; despre procedurile medicale propuse, despre riscurile potentiale si beneficiile fiecărei proceduri; despre alternative la procedurile propuse, inclusiv efectul non-tratamentului; si despre diagnostic, prognoza si progresul tratamentului.

2.3. Informatiile pot fi refuzate pacientilor In mod exceptional atunci cand exista un motiv Intemeiat pentru a crede ca aceasta informatie le-ar cauza un mare rau, fara nici un fel de exceptie a unor posibile efecte pozitive.

2.4. Informatiile trebuiesc comunicate pacientilor Intr-un mod adecvat cu capacitatea lor de Intelegere, minimalizand folosirea unor termeni nefamiliaritari de terminologie tehnica. Daca pacientul nu vorbeste limba comuna, trebuie sa existe o forma de interpretare disponibila.

2.5. Pacientii au dreptul ca, la cererea lor expresa, sa nu fie informati.

2.6. Pacientii au dreptul sa aleaga cine, daca exista cineva, sa fie informat In locul lor.

2.7. Pacientii ar trebui sa aibe posibilitatea de a obtine o a doua parere.

2.8. Atunci cand sunt internati Intr-o institutie de Ingrijiri de sanatate, pacientii trebuie sa fie informati despre identitatea si statutul profesional al furnizorilor de servicii de sanatate care au grija de ei si de orice reguli si obiceiuri care au legatura cu sederea si Ingrijirea lor.

2.9. Pacientii trebuie sa fie capabili sa ceara si sa li se dea un sumar scris al diagnosticului, al tratamentului si Ingrijirilor lor atunci cand se externeaza dintr-o institutie de Ingrijiri de sanatate.

3. Consimtamantul

3.1. Acordul informat al pacientului este un imperativ pentru orice interventie medicala.

3.2. Un pacient are dreptul sa refuze sau sa opreasca o interventie medicala. Implicatiile refuzului sau opririi unei astfel de interventii trebuie explicate cu grija pacientului.

3.3. Atunci cand un pacient nu este capabil sa-si exprime vointa si cand este necesara o interventie medicala urgenta, acordul pacientului se poate deduce, doar daca nu este evident, dintr-o exprimare anterioara a vointei, ca Intr-o astfel de situatie, consimtamantul ar fi refuzat.

3.4. Atunci cand este necesar consimtamantul unui reprezentant legal si cand interventia este absolut urgenta, aceasta se poate face, daca nu este posibil sa se obtina la timp consimtamantul reprezentantului.

3.5. Atunci cand se cere consimtamantul reprezentantului legal, pacientii (fie ei minori sau adulti), trebuie oricum sa fie implicati In procesul de luare a deciziei, atat cat permite capacitatea lor de Intelegere.

3.6. Daca un reprezentant legal refuza sa-si dea consimtamantul, iar daca doctorul sau alt

furnizor este de parere ca interventia este In interesul pacientului, atunci hotararea trebuie transferata unui tribunal sau unei alte forme de arbitraj.

3.7. In toate celelalte situatii In care pacientul nu este capabil sa-si dea consimtamantul si In care nu exista un reprezentant legal sau unul desemnat de catre pacient In acest scop, trebuiesc luate decizii adecvate pentru a substitui procesul de luare a deciziilor, luand In considerare ceea ce se stie si, pe cat posibil, ce se poate presupune despre dorintele pacientului.

3.8. Consimtamantul pacientului este cerut pentru pastrarea si folosirea tuturor substantelor corpului omenesc. Consimtamantul se poate presupune atunci cand acestea trebuiesc folosite In cursul diagnosticului, tratamentului si Ingrijirilor pacientului respectiv.

3.9. Consimtamantul informat al pacientului este necesar pentru participarea la procesul de Invatamant medical clinic.

3.10. Consimtamantul informat al pacientului este imperativ pentru participarea sa la cercetarea stiintifica. Toate protocoalele trebuiesc supuse unor proceduri de revizuire etica, adecvata.

O astfel de cercetare nu trebuie facuta asupra celor care nu sunt capabili sa-si exprime vointa, cu exceptia obtinerii consimtamantului unui reprezentant legal si daca cercetarea poate fi In interesul pacientului.

Ca o exceptie de la cerinta ca implicarea sa fie In interesul pacientului, o persoana handicapata poate fi implicata Intr-o cercetare de observatie care nu reprezinta un beneficiu direct asupra sanatatii sale, daca acea persoana nu face obiectiuni, riscul si/sau afectarea sunt minime, iar cercetarea are o valoare semnificativa si nu sunt disponibile alte metode alternative sau alti subiecti pentru cercetare.

4. Confidentialitatea

4.1. Toate informatiile despre starea de sanatate a pacientului, despre conditia medicala, diagnostic, prognoza si tratament si toate informatiile cu caracter personal trebuiesc pastrate confidential, chiar si dupa moarte.

4.2. Informatiile confidentiale pot fi divulgate doar daca pacientul Isi da consimtamantul explicit sau daca legea sustine acest lucru In mod expres. Consimtamantul se poate presupune atunci cand informatiile sunt divulgate altor furnizori de Ingrijiri de sanatate implicati In tratamentul pacientului.

4.3. Toate datele despre identitatea pacientului trebuiesc protejate. Protectia acestora trebuie sa fie adecvata cu modul lor de stocare. Substantele umane din care deriva date care pot fi identificate trebuiesc protejate corespunzator.

4.4. Pacientii au drept de acces la dosarele lor medicale, la Inregistrările tehnice si la orice alte dosare care au legatura cu diagnosticul, tratamentul si Ingrijirile primite sau cu parti din acestea. Un astfel de acces exclude date referitoare la terti.

4.5. Pacientii au dreptul sa ceara corectarea, completarea, stergerea, clarificarea si/sau aducerea la zi a datelor personale si medicale referitoare la ei si care sunt incorecte, incomplete, ambigue sau depasite sau care nu sunt relevante pentru diagnostic, tratament si Ingrijiri.

4.6. Nu poate sa existe nici un amestec In viata privata, familiala a pacientului cu exceptia situatiei In care aceasta este necesara pentru diagnosticul pacientului, pentru tratament si Ingrijiri, si numai daca pacientul Isi da consimtamantul.

4.7. Interventiile medicale trebuiesc facute doar atunci cand exista un respect adecvat pentru viata privata a individului. Aceasta Inseamna ca o anume interventie se poate face

doar în prezenta acelor persoane care sunt necesare pentru intervenție, doar dacă pacientul nu cere altceva.

4.8. Pacienții internați în instituțiile de sănătate au dreptul să se aștepte la facilități fizice care asigură confidențialitatea, mai ales atunci când furnizorii de servicii de sănătate le oferă îngrijiri personale sau execută examinări și tratamente.

5. Îngrijiri și tratament

5.1. Fiecare are dreptul să primească îngrijiri de sănătate adecvate cu nevoile sale de sănătate, inclusiv îngrijiri preventive și activități care au ca scop promovarea sănătății. Serviciile ar trebui să fie disponibile și accesibile în mod echitabil, fără discriminare și în conformitate cu resursele financiare, umane și materiale disponibile într-o societate dată.

5.2. Pacienții au dreptul colectiv la o anumită formă de reprezentare la fiecare nivel al sistemului de îngrijiri de sănătate, în probleme referitoare la planificarea și evaluarea serviciilor, inclusiv limitele, calitatea și funcționarea îngrijirilor acordate.

5.3. Pacienții au dreptul la o calitate a îngrijirilor care este marcată atât de standarde tehnice ridicate cât și de o relație umană între pacient și furnizorii de servicii de sănătate.

5.4. Pacienții au dreptul la continuitatea îngrijirilor, inclusiv la cooperare între toți furnizorii de îngrijiri de sănătate și/sau instituțiile care pot fi implicate în diagnostic, tratament și îngrijiri.

5.5. În împrejurările în care furnizorii trebuie să aleagă între pacienții potențiali pentru un anumit tratament care există în măsură limitată, toți pacienții pentru acel tratament au dreptul la o procedură de selecție cinstită pentru tratamentul respectiv. Alegerea trebuie să se bazeze pe criterii medicale și trebuie făcută fără discriminare.

5.6. Pacienții au dreptul să aleagă și să schimbe doctorul sau pe ceilalți furnizori de servicii de sănătate și instituția de îngrijiri de sănătate, dacă aceasta este compatibilă cu funcționarea sistemului de îngrijiri de sănătate.

5.7. Pacienții pentru care nu mai există motive medicale de internare într-un institut de îngrijiri de sănătate au dreptul la o explicație cuprinzătoare înainte de a fi transferați într-un alt loc sau de a fi trimiși acasă. Transferul poate avea loc numai după ce o altă instituție de îngrijiri de sănătate a acceptat să primească pacientul. Atunci când acesta este externat și când condițiile sale o cer, serviciile comunitare și cele la domiciliu trebuie să fie disponibile.

5.8. Pacienții au dreptul să fie tratați cu demnitate în legătură cu diagnosticul lor, cu tratamentul și îngrijirile, care trebuie acordate cu respect pentru cultura și valorile acestora.

5.9. Pacienții au dreptul să se bucure de sprijin din partea familiilor, rudelor și prietenilor în timpul îngrijirilor și tratamentului și să primească sprijin spiritual și sfaturi tot timpul.

5.10. Pacienții au dreptul de a-și ușura suferințele în conformitate cu starea actuală a cunoștințelor.

5.11. Pacienții au dreptul la îngrijiri terminale umane, pentru a putea muri cu demnitate.

6. Aplicarea

6.1. Exercițarea drepturilor din acest document implică faptul că sunt stabilite mijloace adecvate în acest scop.

6.2. Pacienții trebuie să se poată bucura de aceste drepturi, fără discriminare.

6.3. În exercițarea acestor drepturi, pacienții trebuie să fie supuși doar la acele limite care sunt compatibile cu instrumentele drepturilor umane și în conformitate cu o procedură

prevazuta de lege.

6.4. Daca pacientii nu pot beneficia ei Insi de drepturile din acest document, acestea ar trebui exercitate de reprezentantul lor legal sau de o persoana desemnata de catre pacient In acest sens; atunci cand nici o astfel de persoana sau reprezentant legal nu a fost desemnata, ar trebui luate alte masuri pentru reprezentarea pacientilor.

6.5. Pacientii trebuie sa aibe acces la asemenea informatii si sfaturi care sa le permita sa-si exercite drepturile stabilite In acest document. Acolo unde pacientii simt ca drepturile nu le-au fost respectate, atunci ar trebui ca ei sa poata face o plangere. Pe langa faptul ca pot recurge la tribunal, ar trebui sa existe mecanisme independente, la nivel institutional si la alte nivele care sa faciliteze procesul de comunicare, arbitrare si judecare a plangerilor. Aceste mecanisme ar trebui, printre altele, sa asigure ca informatiile In legatura cu procedurile de plangeri sunt disponibile pacientilor si ca o persoana independenta este accesibila si disponibila pentru ei, pentru a se consulta referitor la modul de actiune cel mai adecvat.

Aceste mecanisme ar trebui sa asigure mai departe ca, acolo unde este necesar, exista asistenta disponibila pentru pacienti. Acestia au dreptul ca plangerile lor sa fie examinate si considerate In mod drept, complet, efectiv si prompt si sa fie informati despre rezultatul acestor examinari.

7. Definitii

In aceste Principii ale Drepturilor Pacientilor In Europa au fost folositi urmatoorii termeni, avand urmatoarele Intelesuri:

PACIENTI	Utilizatori ai serviciilor de sanatate, fie ei sanatosi sau bolnavi.
DISCRIMINARE	Distinctie Intre persoane aflate In situatii similare, pe baza rasei, sexului, religiei, optiunilor politice, originii nationale sau sociale, asociatiei cu o minoritate nationala sau antipatiei personale.
INGRIJIRI DE SANATATE	Servicii medicale, de nursing sau servicii combinate acordate de furnizorii de servicii de sanatate si de institutiile de sanatate.
FURNIZORI DE INGRIJIRI DE SANATATE	Medici, nurse, stomatologi sau alti profesionisti de sanatate.
INTERVENTIE MEDICALA	Orice examinare, tratament sau alt act care are scopuri de diagnostic preventiv, terapeutice sau de reabilitare si care sunt acordate de un medic sau de un alt furnizor de servicii de sanatate.

INSTITUTIE DE INGRIJIRI DE SANATATE	Orice facilitate de Ingrijiri de sanatate cum ar fi spitalul, institutiile pentru handicapati sau caminele de batrani.
INGRIJIRI TERMINALE	Ingrijiri acordate unui pacient atunci cand nu mai este posibil sa-i se imbunatateasca prognoza fatala a starii bolii sale, cu mijloacele de tratament disponibile, precum si Ingrijirile acordate In apropierea mortii.